

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

II. Mauricij & aliorum artes ad disturbandum Concilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

recipere volebat, quam ut qui rebellionis Saxoni fuerat socius, comes quoque eiusdem fortunæ esset.

Saxonis quidem vita diu in ambiguo hæsit: tandem vero post multam consultationem in eum lata fuit mortis sententia, ut exemplo eius Smalcaldici federis reliquæ præteritæ, tanto facilius ad officium redirent. Ante omnes vero Ferdinandus Rex, iniuriarum quas ab ipso accepisset memor, vitæ gratiam ei faciendam instanter negabat. Cliuensis tamē Brandeburgici & aliorum intercessione, mortis pœna ei remissa est, sed conditionibus paullo ipsa morte mitioribus.

II. Nam & *Electoralis dignitati, præcipuo familie sue decori, tam suo quam filiorum nomine renunciare, & præcipua ditionis sue propugnacula, Vitebergam imprimis primariam septemviralis patrimonij urbem, à qua, post introductum eò Lutheranismum, munienda nunquam hæcenus cessatum fuit; ut & Gorham; aliorum totius ditionis munitissimum propugnaculum, ut perpetuum esset rebellionis monumentum, demoliendum cum omni tormentario apparatu, Cæsari tradere coactus fuit. Iussus præterea est Albertum Brandenburgicum & Duces Brunsvicensis sine multa liberos dimittere, nec ullam aduersus eos, ut & Magdeburgicos actionem incipere mouere; tum bona Ecclesiasticis ablata restituere; reliquis bonis ipsius confiscatis & Ferdinando ac Maurizio adiudicatis, ea conditione, ut Maurizius Saxoni eiusque liberi quinquaginta aureorum millia annua dependeret, & eas alienum ad centum aureorum millia solueret: Decretis denique Cæsaris & Imperij obedire.*

Sic igitur bonis & dignitate exutus Saxo, graues rebellionis suæ pœnas luit. Quia vero supplicium & pœna corporis ei remissum fuit, & additum fuit in conditionibus, ut esset in custodia Cæsaris quamdiu ipsi videbitur. In iisdem quoque, ut Sleidanus dicit, perscriptum fuerat, ut quæ Concilium aut Cæsar de religione statuerit, ipse approbaret; quum vero nulla ratione adduci posset ut assentiretur, eam particulam fuisse inductam. Sed Auila scribit, in ijs quæ de religione cum ipso acta sint, Saxonem initio aliquantum fuisse contumacem; quum vero postea magis ex sententia respondisset, Cæsari negociū hoc omitteandum visum fuisse. Mirabilis sane in tanta aduersitate Principis huius fuit constantia, ut qui aetiam mortis in se lata & per delictum significata sententia, non modo nullum indignum Principis verbum emisit, sed etiam nihil vultu commo-

tus aut turbatus, incredibilem animi constantiam in omnibus semper præ se tulit.

III. Landgravius quamuis nondum aduerso commisso prælio, nihilo tamen mitius acceptus fuit. Postquam enim de Saxonis captiuitate cognouit, rebus suis diffusus, omnibus cogitationibus à bello ad pacem conuersis, copias vix instructas dimittere cœpit, quæ breui instar niuis disparuerunt: parum memor illius quod olim à multo præstantiori duce dictum fuit, *Numquam nos ullo quantumuis sinistro casu ad eam desperationem adducos debere, ut nullum ei remedium inueniri existimemus.* Poterat enim Landgravius quum ex ijs quas secum habebat, tum ex Saxoniarum copia tum reliquis facile exercitum conficere, seque cum Mansfeldij & Thumserni, qui paullo ante Bricum Brunsvicensis prælio non admodum memorabili fuderant, vltra duo decim peditem, & quatuor equitum millibus constante exercitu coniungere. Saxonis filius tum Gorham se contulerat, arcem ad eum muarum ut totius orbis vires parum ei formidabiles viderentur: ut pote præter incredibilem omnium rerum necessariarum copiam, centum maioribus machinis & tormentario apparatu quantus ad centum octuaginta milia & ultra satis erat, instructam. Non pauciores Witebergæ fuisse apparatus aiunt, cum tribus præfidiariorum millibus: quibus sane viribus vel ingens poterat admodum distineri exercitus. Quid multis? Nisi Landgravius animus defuisset, poterat sane victoriarum Cæsaris cursum, si non omnino impedire, interrumpere tamen, & cum maiori nominis estimatione vitam suam tueri. Sed malæ religionis, à qua nihil solidi haberet solatij, cultor & nuper insigniter tumens, nunc metu torpens & dies noctesque nihil aliud quam de venia consequenda cogitans, hoc fortunæ debuit ludibrium, ut cum suo dedecore, alterius augetet gloriam.

IV. Halam ergo, ubi Cæsar tum erat, profectus, acceptis & subscriptis conditionibus, captivum se stitit. Conditiones fuerunt: *Ut fœderi Smalcaldico renunciarat: Concilij decretis & Imperij statutis pareret, &c.* Sic ergo in aulam ad Imperatorem throno insidentem deductus, & in genua prouolurus, oculis in terram deiectis (vnde interiores animi motus apparebant) per Cancellarium sic loquutus ferrur.

Serenissime, potentissimo, & inuisibilissimo Princeps, elector, mentissime Imperator, quod Dominus meus Philippus
Hassia